

6. SINIF

PARAGRAF

Soru Bankası

BİLHAN UĞURLU

HARUN GÜNDOĞDU

PINAR KISACIK

AHMET KOÇ

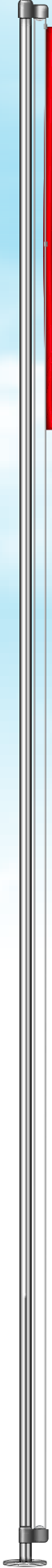
KADİR UZUN

EMRAH TURGUT

İBRAHİM ÇELİK

ADNAN ŞAHİN

ABDULKADİR UÇKAN



İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar -ki şehâdetleri dînin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET AKİF ERSOY



YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Abdulhamit EMEKLİ

YAZARLAR

Bilhan UĞURLU - Harun GÜNDOĞDU
Kadir UZUN - Abdulkadir UÇKAN
Pınar KISACIK

EDİTÖR

Hülya BODUKCU - Kazım EMEKLİ

DİZGİ – GRAFİK

Ramazan ATAK

İLETİŞİM

mozaikyayinlari@gmail.com
Mozaik Yayınları
mozaikyayinlari

BASIM YERİ

Copyright©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

MT0825-B1

ISBN: 978 – 625 – 7870 – 85 – 6

Sevgili Öğrenciler,

Eğitim modelinin güncellendiği; biyolojik, dijital ve fiziksel çağa doğru ilerlediğimiz bu süreçte sınavların amaç değil araç olarak yapılandırılması söz konusudur. Bu kapsamda “Liselere Geçiş Sistemi Sınavı” ve diğer sınavlarda sizden sadece soru çözmeniz değil; bilgilerinizi günlük hayatla ilişkilendirmeniz, problem çözme, sorgulama, analiz etme gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmanız istenmektedir. Elinizdeki kitap; üst düzey bilişsel becerilerinizi geliştiren, yoruma dayalı, günlük hayatla ilişkilendirilen, nitelikli sorulardan oluşmaktadır. Bu doğrultuda kitabımızı tamamen LGS’ye ve 6. sınıf kazanımlarına uygun olarak hazırladık.

Mozaik Yayınları Paragraf Soru Bankası iki bölümden oluşmaktadır. 1. Bölümde “paragraf”, 2. bölümde “görsel okuma, sözel mantık, akıl yürütme” soruları bulunmaktadır. Paragraf bilginizi ölçmenize ve geliştirmenize yardımcı olmak için 1. bölümde on dört alt bölüme yer verdik. Paragraf bölümündeki bu on dört alt konu başlığıyla ilgili “Soru Analizi” ve “Kavrama Testi” bölümleri oluşturduk. Paragraf sorularında karşınıza çıkma ihtimali bulunan sözcüklerden de “Kavram Sözlüğü” bölümü oluşturduk. 2. bölümde yine “Soru Analizi” ve “Kavrama Testi” bölümleriyle “görsel okuma, sözel mantık, akıl yürütme” sorularını çözme becerinize katkı sağlamayı hedefledik. Bölümlerin arkasında yer alan “10’da On” diye adlandırdığımız deneme testleri ile konuları kavrayacak, “Final Testleri” ile kitabımızdan öğrendiklerinizi pekiştireceksiniz. Hepinize bu zorlu süreçte kolaylıklar ve başarılar diliyoruz çocuklar.

TEŞEKKÜR

Bu eserimizi hazırlarken emek harcayan Mozaik Yayınları çalışanlarına,

Kitabımıza katkıda bulunan değerli öğretmenlerimiz **İbrahim ÇELİK, Emrah TURGUT, Ahmet KOÇ** ve **Cansel SUNGUR’a**

Gücümüz, ilham kaynağımız Facebook Büyük Türkçe Ailesi grubunun değerli üyelerine ayrı ayrı teşekkür ederiz.

DİLEĞİMİZ

Kitabımızın öğretmenlerimizin değerli emeklerine bir destek, öğrencilerimizin değerli çalışmalarına bir kaynak olması umuduyla...

Saygı ve sevgiler sunuyoruz.

Mozaik Türkçe Ekibi

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Konu	7
Kavrama Testi	8
Ana Düşünce	11
Kavrama Testi	12
Yardımcı Düşünce	15
Kavrama Testi	16
Başlık ve Anahtar Sözcük	19
Kavrama Testi	20
Metinde Soru Cevap – Metin Tamamlama	23
Kavrama Testi	24
Metin Oluşturma – Metin Bölme	27
Kavrama Testi	28
Paragrafta Akışı Bozan Cümle	31
Kavrama Testi	32
Dil ve Anlatım	35
Kavrama Testi	36
Metinde Karakter	39
Kavrama Testi	40
Metin Karşılaştırma	43
Kavrama Testi	44
Hikâye Unsurları	47
Kavrama Testi	48
Şiirde Duygu	51
Kavrama Testi	52
Düşünceyi Geliştirme Yolları - Metin Yapıları - Paragraf Türleri	55
Kavrama Testi	56

Beceri Temelli Sorular	59
Kavrama Testi	60
10'da On Testleri	63

2. BÖLÜM

Görsel Düşünme	105
Kavrama Testi	106
Görsel Okuma	109
Kavrama Testi	110
Grafik ve Tablo Okuma	113
Kavrama Testi	114
Görsel Yorumlama	117
Kavrama Testi	118
Akıl Yürütme	121
Kavrama Testi	122
Sözel Mantık	125
Kavrama Testi	126
10'da On Testleri	129
Final Testleri	189
Cevap Anahtarı	206



1. BÖLÜM

Paragraf



1. BÖLÜM 15 AŞAMADA TAMAMLANIYOR.

1. Aşama

Konu

2. Aşama

Ana Düşünce

3. Aşama

Yardımcı
Düşünce

6. Aşama

Metin
Oluşturma –
Metin Bölme

5. Aşama

Metinde
Soru Cevap
Metin
Tamamlama

4. Aşama

Başlık ve
Anahtar
Sözcük

7. Aşama

Paragrafta
Akışı
Bozan Cümle

8. Aşama

Dil ve Anlatım

9. Aşama

Metinde
Karakter

12. Aşama

Şiirde Duygu

11. Aşama

Hikâye
Unsurları

10. Aşama

Metin
Karşılaştırma

13. Aşama

Düşünceyi
Geliştirme Yolları
Metin Yapıları
Paragraf Türleri

14. Aşama

Beceri Temelli
Sorular

15. Aşama

10'da ON
Testleri



ABC



SORU ANALİZİ

KONU



Paragraf Taktikleri

- Yazıyı meydana getiren tüm unsurlar konunun çevresinde döner.
- Paragrafta anlatılan durumun ne olduğunu bulursak konuyu bulmuş oluruz.
- Yazarların metnin bütününde tekrar tekrar dile getirdiği sözcükler, paragrafın konusunu oluşturur.

"Bu metinde ne anlatılıyor?" sorusunun cevabını aramalısınız.

İnsanlık, ilk zamanlarından bu yana çevresinde ne varsa anlatma hevesiyle yanıp tutuştu. Gördüklerini, duyduklarını, öğrendiklerini hep anlatmaya çalıştı. Önceleri seslerle, taklitlerle denedi ama bunların hiçbiri kalıcı olmuyordu. Sonra bir şey keşfetti: **Resim**. Duvarlara, ağaç gövdelerine kazıdı tüm belleğini. Kalıcılığı yakalamak derdi son bulmuştu. Unutmak da zorlaşmıştı. **Resimler yerini sembolere, semboller de yazıya bıraktı**. Artık "Söz uçar, yazı kalır." diyebilirdi insanoğlu. **Resimlerden yazılara**, yazılardan da koca koca kitaplara geçiş insanlığın da kendini ilerletmesini sağladı. Öyle ki Antik Çağ'ın en geniş kapsamlı kütüphanesi olan İskenderiye Kütüphanesi yakılmasaydı insanlığın bambaşka bir gelişmişlikte olabileceği düşünülüyordu.

Anahtar sözcüklere dikkat etmelisiniz.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- ☒ A) Yazının gelişimi
- ☐ B) Resim sanatının doğuşu
- ☐ C) Antik Çağ'da sanat
- ☐ D) Kalıcılığın sırrı

Paragrafta yazarın ele aldığı, üstüne söz söylediği olay, düşünce ya da duruma konu denir.



Kavram Sözlüğü

Serim: Oyun, roman vb. tanıtımın yapıldığı, olayın anlatılmaya başlandığı bölüm
"Karakterlerin birçoğuna serim bölümünde yer vermemişti."

Abluka: Bir yerin dış dünya ile olan her türlü bağlantısını kuvvet kullanarak kesme
"Şehri abluka altına alan birlikler hücum emrini bekliyordu."

Zemheri: Kara kış
"Zemherinin gelmesiyle yakacak ihtiyacı da artmıştı."



Konu

**Karşınıza Çıkabilecek Soru Kökleri**

- Bu metnin konusu aşağıdakilerin hangisidir?
- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?
- Bu metinde yazar, neyden söz etmektedir?
- Bu parçada, eserin hangi özelliğinden bahsedilmektedir?
- Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin üzerinde durulmaktadır?

1. Tokat iline bağlı yeşiliyle göz kamaştıran Niksar ilçesi; Kuzey Anadolu'nun en güzel yaylalarına sahip Canik Dağları ve Kelkit Ovası'ndaki, Çanakçı Deresi'nin kenarına kurulmuş Türkiye'nin en güzel ilçelerinden biridir. Roma Dönemi'nden itibaren birçok beyliğe ve devlete başkentlik yapmış olan Niksar'ın en eski ismi, Roma Dönemi'nde Neocaesarea'yımış. İlk Türk beyliklerinden olan Danişmentliler Dönemi'nde Niksar adını almış ve Anadolu'da bilinen ilk tıp okulu burada hayata geçirilmiştir.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisinden söz edilmektedir?

- A) Niksar'ın bilinen ilk yerleşim yeri olduğundan
- B) Anadolu'daki ilk tıp okulunun Niksar'da bulunduğundan
- C) Türkiye'nin kuzey batısında yer aldığından
- D) Niksar'ın birçok dereye ev sahipliği yaptığından

Mozaik



Yayınları

2. Paraşüt fikrinin eski Çin'den çıktığı ama oyuncaktan öteye geçmediği bilinmektedir. Leonardo da Vinci'nin bu konuda çalışmaları bilinse de paraşüt fikri ilk defa Fransa'da hayata geçirilmiştir. 1783 yılında Louis-Sabastien Lenormand 4,5 metre yükseklikteki bir ağaçtan omuzlarına bir çeşit şemsiye bağlayarak ilk tecrübesini yapmıştır. Ancak o, yangın çıkan bir binadan atlayarak kurtulmak için bunu düşünmüştü. ---

Bu metin aşağıdakilerden hangisi ile devam ettirilirse metnin konusu "Paraşütün icadı ve kullanım alanları" olur?

- A) Paraşütler sadece gözetleme balonlarında görevli olanların değil; uçak saldırılarından kaçışlarında, bazı spor dallarında çok yaygın olarak kullanılmaya başlandı.
- B) İlk olarak ketenden imal edilen paraşütler, sonraları ipekten yapılmaya başlandı. Bu seçimdeki önemli faktör, ağırlığın azaltılması ve dayanıklılığın artırılmasıydı.
- C) Her icatta olduğu gibi paraşütte de gelişim durmadı, her geçen gün daha da farklı özellikler eklenerek ilk şeklinden bir hayli uzaklaştı.
- D) Fransız Andre J. Garner'in 1797 yılında 1.000 metre yükseklikten yaptığı atlayışta kullandığı paraşütün çapı 7 metreydi.

Mozaik



Yayınları

3. Günümüzde küçük, büyük, ince, kalın, basılı ya da dijital birçok hâli olan "kitap" bugünlere nasıl geldi? Şüphesiz bugünlere gelmesi, bu kadar pratik ve kolay temin edilebilmesi uzun bir sürecin sonucudur. Zira kitabın her devirde bugün olduğu gibi rahatça okunduğunu, bir yerden bir yere rahatça taşınabildiğini ya da rahatça gönderilebildiğini zannetmek çok yanıltıcı. Bugün bu hususta yaşadığımız bütün kolaylıklar, uzun asırların ve çalışmaların neticesidir. Bu gelişme bugün sonlanmış mıdır? Elbette, hayır! Kitap; basımı, şekli, boyu, eni, içi, dışı, taşınması, yazılması bakımından kim bilir daha ne denli gelişime uğrayacaktır.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Kitaba ulaşmanın zorluğu
- B) Kitabın tarihî süreçteki gelişimi
- C) Kitap tasarımının incelikleri
- D) Okumanın geliştirici etkisi



ABC



Konu

4. Burdur'da bulunan ve her yıl binlerce turistin akınına uğrayan Salda Gölü, Türkiye'nin Maldivler'i olarak biliniyor. Salda Gölü'nü diğerlerinden ayıran en önemli nokta ise rengi. Bu gölün derinliği 184 metreye kadar varmakta, bu da onu derinliği ile Türkiye'nin en derin göllerinden biri yapmaktadır. Salda Gölü; az tuzlu, yüksek alkalili bir göldür. Turkuaz rengini göl tabanını oluşturan "stromatolit" adı verilen ve en eski dönemlerde oluşmaya başlamış, oluşumu hâlâ devam eden, bakteriyel kökenli, beyaz kayalardan alır. Bu güzellikleriyle Salda Gölü tatilcilerin vazgeçilmez uğrak noktalarından biri olmuştur.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Salda Gölü'nün oluşumu
B) Gölün ismini nereden aldığı
C) Gölün öneminin çok geç anlaşıldığı
D) Salda Gölü'nün özellikleri

5.

İYİMSERLİK

SEVGİSİZLİK

İÇTENLİK

Bu konularla aşağıdaki metinler eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışarıda kalır?

- A) İnsan ne amaçla yaşar ki bu hayatı, iyi bir gelecek elde edip rahat yaşamak mı? İtibar kazanıp insanların saygısını kazanmak mı? Yoksa sadece zevkleri için mi? Amaç ne ise hayat da ona göre bir cevap verir insana.
- B) Güneşin her gün doğması gibi güzellikler de her gün doğar. Güneş ışınları gibi etrafımızı kaplar fakat bunu bazı zamanlar fark edemeyiz. Güzelliklerin fark edilmesi için iyiden yana olmak; iyiliği düşünmek, istemek gereklidir.
- C) Bir bebeğin gelişiminde sadece besinlerin yeterli olmadığını bilim adamları deneylerle ortaya koydu ancak sevgi ve ilgi, bebeklerin gelişiminde besinlerden önce geliyor. Sevgiden yoksun bebeklerde ruhsal ve fiziksel bozukluklar belirmeye başlayabiliyor.
- D) "Yüzümüz, kalbimizdir." sözünü şimdi daha iyi anlıyorum. Bir yakını kaybeden veya başına kötü bir olay gelen biri nasıl mutlu görünebilir? İçimizde kopan fırtınaları engellemek pek akıl kârı değildir, olduğu gibi yaşamak gerekir hissettiklerimizi.

6. Kitaplar, yaşlılığımda ve yalnızlığımda avutur beni. Sıkıntılı bir avareliğin baskısından kurtarır, hoşlanmadığım kişilerin havasından dilediğim zaman ayırır. Fazla ağır basmadıkları, gücümü aşmadıkları zaman acılarımı törpüler. Rahatımı kaçırın saplantıları başımdan atmak için kitaplara başvururum; hemen beni kendine çeker, içimdekenden uzaklaştırır.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitap yazmanın zorluğu
B) Kitabın zihinsel becerilere katkısı
C) Kitapların kişisel gelişimdeki etkileri
D) Kitap okumanın faydaları

7. Tarih boyunca, kaleme alınan bir şeyin güvenilirliğini tasdik için altına çekilen işaret veya yazılan isme "imza" denilmiştir. Arapça yazılan mektupların başında "filandan filana" diye yazılırdı. Orta Çağ'da işaretler, imza yerine kullanılabiliyordu. İsmiyle imza şekli Avrupa'da 16. yüzyılda zorunlu oldu. Bizde, yazmayı bilmeyenler parmak basardı. Bu âdetin Çin'de de aynı şekilde olması, Moğollardan alındığı ihtimalini düşündürmektedir.

Başlık:	Belgenin Güvenirliği
Konu:	----
Ana düşünce:	Belge üzerine yapılan özel işaretler belgenin güvenilirliğini sağlar.

Metinle ilgili oluşturulan tabloda boş bırakılan bölüme aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yazı
B) Geçerlilik
C) Sembol
D) İmza



ABC



Konu

8. “Ben Türkçeye aşığım, aşıkta ölçülü olunursa o zaten aşk değildir; aşkın kendisi aşırılıktır.” diyen Nurullah Ataç belki de içimdekini anlatmış sizlere. Türkçeyi düzgün kullanmak ve hassas davranmak bir vatandaşlık görevidir bence. Ülkesini ve kültürünü seven herkes için olmazsa olmazdır. Maalesef son zamanlarda dilimizi düzgün kullanmayanları görüyorum. Özellikle duvarlara yalan yanlış yazılan, dilimizi katleden sözlerden o kadar rahatsız oluyorum ki yanımdaki bir kalemle not bırakıyorum hemen o afili sözlerin altına. Türkçeye olan ilgim, sevgiden öte bir aşk! Usta yazar Nurullah Ataç gibi.

Bu metinde yazarın söz ettiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkçenin bir dünya dili olduğu
- B) Dilimizin tarihsel gelişiminin tamamlanması
- C) Türkçeyi düzgün kullanmanın gerekliliği
- D) Nurullah Ataç'ın yazarlığı ve başarısı

9. Aşağıdakilerden hangisinde şiirin konusu yanlış belirtilmiştir?

- A) **Konu:** Anne sevgisi
Yeniden taradığım saçlarım,
Benim büyük kahramanım,
Nazım, yazım, annem benim.
Toz kanatlı kelebeğim...
- B) **Konu:** Vatan sevgisi
Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.
- C) **Konu:** Kendini tanımak
İlim ilim bilmektir,
İlim kendin bilmektir,
Sen kendini bilmezsin,
Ya nice okumaktır
- D) **Konu:** Karamsarlık
Biri serinlik taşıdı uzaktan
Biri yeşillik getirdi.
Yıldırım gibi ama sessiz
Çimenler sükun etti kara topraktan.

10. İnsanlar başaklara benzer: İçleri boşken başları havadadır, içleri doldukça eğilirler. Ben, bilgili insanın öyle her yerde başını dikip büyük sözler ettiğini görmedim. Tam tersine bilgili insanın her zaman mütevazı bir şekilde davranıp bütün iddialardan sıyrıldığını fark ettim. Cahil insanlar ise hep büyük sözler söylüyor ve kendini dağların bile üzerinde görüyor. İnsan okudukça ne kadar az şey bildiğini görür, bilginin ağırlığında ezilir. Bilgili insan ve cahil insanın arasındaki fark da böylelikle ortaya çıkmış olur.

Bu metinde yazarın söz ettiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilginin insan davranışlarına nasıl yansıdığı
- B) Cahillik ve bilgeliğin ulaşılmazlığı
- C) Bilgiye erişmenin imkânsızlığı
- D) Bilginin her şeyden üstün olduğu

11. İnsanlar dünyada kendinden başka kimse yokmuş gibi yaşıyor. Oysa insanlar, dünyanın sadece bir parçası. Düşünün kuşların, ağaçların, kedilerin olmadığı bir dünyayı! Dayanabilir misiniz? Ben dayanamam, bana çok acı gelir böylesine kurak bir dünyada yaşamak. İnsanlar, bu bencil davranışlarıyla doğayı kirletmeye devam ediyor. Ormanları yakıyor, denizleri kirletiyor, havaya zararlı gazlar salıyor. Oysa o ormanlar binlerce sincaba, kuşa, böceğe, sürüngenlere ev sahipliği yapıyor. Bizler de diğer canlılar gibi doğanın parçasıyız ve ona göre yaşamalı, diğer canlıların yaşam hakkına saygılı olmalıyız.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevre bilinci oluşturma'nın önemi
- B) Tüm canlıların yaşam hakkının olması
- C) İnsanların bencil çevre tutumları
- D) Hayvan haklarına verilen önem



ABC



SORU ANALİZİ

ANA DÜŞÜNCE



Paragraf Taktikleri

- “Yazarın anlatmak istediği nedir?” sorusunun yanıtı bizi ana düşünceye götürür.
- Paragrafın içinde yer alan “ama, fakat, önemli olan, buna göre” gibi söyleyişler ana düşünceyi ortaya çıkarmak için kullanılan ifadelerdir.
- Ana düşünce; paragrafın başında, sonunda yer alabileceği gibi metnin geneline de sindirilmiş olabilir.

“Yazar,
ne anlatmak istiyor?”
sorusunu metinde arayın.

Bir metinde
savunulan
görüşe,
verilmek
istenen
mesaja ana
fikir denir.

Çocuklarda hayvan sevgisi deyince neden aklımıza hep sevimli köpekler, yaramaz kediler gelir? Bir ineği, keçiyi, kaplumbağayı, kertenkeleyi sevmeyen mi çocuk dediğin? Elbette sever ama onu bu dar tanıma so-kan biz büyükleriz. Apartmanların arasına sıkıştırdığımız hayatımızda çocuklarımıza faydalı(!) olmak için yaptığımız bu küçük vicdan muhasebeleri, çocukların bir yaşa kadar hayvanları yalnız kedi ve köpeklerden ibaret sanmalarına sebep olmaktan başka bir şeye yaramıyor. Oysa asfalttan toprak yollara inince ne de güzel şeyler öğrenirler! Kuzuyla koşturup kertenkeleyle saklambaç oynarlar. Doğayı, hayvanları ve en önemlisi kendini o beton yığınlarından çıkıp da bir köyde bulurlar.

Metinde
verilmek istenen
ana düşünce,
metnin bir bölümünde
yer alabilir.

• Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- (A) Hayvan sevgisi, yalnızca kedi ve köpeklere duyulan sevgi değildir.
- B) Evde bakamadığımız hayvanlar, bizim için büyük tehlike arz eder.
- C) Köy yaşamı hayvan sevgisinin tatmak isteyenler için zorlayıcıdır.
- D) Çocuklara hayvan sevgisi doğrudan temas ederek aşılammamalıdır.



Kavram Sözlüğü

Muadil: Eşit, denk, eş değer.

“Eczanelerde bu ilacın muadilini bulamadım.”

Yozlaşmak: Manevi anlamda değer yargılarını yitirmek, dejenere olmak, özünden uzaklaşmak

“Toplum olarak büyük bir yozlaşma tehlikesiyle karşı karşıyayız.”

Ağdalı: Bilinmeyen kelimelerden, anlaşılması güç sözlerden oluşan

“Son zamanlardaki eserlerinde ağdalı bir dil kullanmayı huy edindi.”



Ana Düşünce

**Karşınıza Çıkabilecek Soru Kökleri**

- Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu paragrafın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu metinden çıkarılabilecek en genel yargı aşağıdakilerin hangisidir?
- Metnin ana düşüncesi numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtilmiştir?
- Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?
- Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerin hangisidir?
- Bu metnin yazılma amacı aşağıdakilerin hangisidir?
- Bu metnin ana düşüncesini en iyi anlatan söz aşağıdakilerin hangisidir?
- Paragraftan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerin hangisidir?

1. Yahya Kemal, şiir işçiliğine çok önem veren bir şairdir. Şiirleri üzerine yıllarca çalıştığı bilinmektedir. Uzun süredir şairi görmeyen bir arkadaşı yolda karşılaşıncı “Üstat! Sözüñüze, sohbetinize hasret kaldık. Bu aralar yoğunsunuz sanırım?” diye sormuş. Yahya Kemal: “Evet, bir şiir üzerine çalışıyorum.” demiş başını sallayarak. Arkadaşı heyecanla “Bitirdiniz mi?” dediğinde Yahya Kemal, “Hayır, sabahleyin bir virgül koymuştum. Akşama kadar düşündüm; onu da beğenmedim, sildim.” diye cevap vermiş.

Bu metnin iletisini en iyi ifade eden cümle aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Her şair, iyi şiirden anlamaz; şiirden anlamak için hayatın ritmini duyabilmek ve bazı konulara “Hayır.” diyebilmek gerekir.
- B) Kaliteli bir eser ortaya koymak alelade bir tutumla gerçekleşmez, kılı kırk yararcasına üzerinde çalışmakla gerçekleşir.
- C) Metin türleri içinde üzerinde en fazla hassasiyetle durulması gereken şiirdir çünkü şiir fazlalığı veya uyumsuzluğu kaldırmaz.
- D) Evrensel yapıtların ortak noktalarından biri insanlığın ortak dertleri, ortak duyguları üzerine kalem oynatmış olmalarıdır.



2. Yunanlar, söze bir duyumculuk vermek için şiiri sazla söylüyordu. İranlılar; bunun için rûd, cenk, rebâb gibi sazlar kullanıyordu. İbrani şiiri, Davud Peygamber’in de kullandığı mizmar isimli bir sazla söyleniyordu. Hz. Davud’un ilahilerine mezarim denilmesi, bu dinî şiirlerin mizmarla söylenmesindendi. Eski Türkler, şiiri kopuzla söylüyordu. Saz, eski Türk şiirinin ayrılık kabul etmez arkadaşıydı. Türkler, onsuz şiir söylemezdi.

Bu metinden çıkarılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirin etki gücünü yükseltmek için enstrüman kullanımı birçok kültürde kabul gören bir anlayıştır.
- B) Kùltürler arasındaki alışverişle birlikte şiir, insanlığın ortak söylemini en iyi ifade eden tür olmuştur.
- C) Söz ve saz, halk sanatçıları için birbirinden ayrı düşünölemeyecek kadar iç içe geçmiş kavramlardır.
- D) Şiire eşlik eden bazı çalgılar zamanın ve medeniyetlerin etkisi ile farklılaşma göstermiştir.



ABC



Ana Düşünce

3.

“Kuşlar gibi uçmayı, balıklar gibi yüzmeyi öğrendik ancak kardeşçe yaşamayı unuttuk.”

(Martin Luther King)

Bu cümlede asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelişen teknoloji, hayatın her alanına dâhil olarak insanlar için kolaylıklar sunmuş olsa da bu faydası zararlarının üzerini kapatamaz.
- B) Hayatta başarılı olmanın sadece bir şartı olmamalıdır, bir alanda başarısız olan bir birey başka bir alanda başarılı olabilir.
- C) İnsanlık; hayatı güzelleştiren, kolaylaştıran birçok başarıyı ortaya koyarken eşit ve birlikte yaşamayı kaybetmemelidir.
- D) Paylaşma alışkanlığının kazanılabilmesi için erken yaşlardan itibaren ebeveynlerin örnek davranışlar sergilemesi önemlidir.

Yayınları



Mozaiik

4. Sezar'ın elde ettiği başarılar, Roma'da şöhretini arttırınca senatonun başında bulunan Pompeius'un iktidarı gölgelenmeye başlar. Bu iktidar endişeleri Sezar'ın hayatını tehlikeye atar. Sezar, orduları ile Roma üzerine yürümeye karar verir. Bu sefer sonunda Pompeius'u yener ve imparatorluğun başına geçer. Ancak senato üyeleri onun keyfi uygulamalarına daha fazla dayanamaz. Gizli planlarını uygulamak için en uygun zamanı bekler. Ünlü komutan ona saldıranlar arasında üvey oğlu Brutüs'ü de görürnce tarihe geçen şu sözleri söyler: Sen de mi Brutüs?

Bu metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yapılan olumsuz davranışlar gün gelir en yakınınızdan dahi tepki görmenize neden olur.
- B) Yönetici olduğunuzda size karşı olanları yanınızdan uzaklaştırmak için çaba harcamalısınız.
- C) Başarılarınızı çekemeyenler hep olacaktır. Yeni başarılarla ulaşmaktan asla çekinmeyin.
- D) Yanlış bulduğunuz uygulamalara karşı çevrenizdekiyle beraber hareket etmelisiniz.

5.

İnsanı üstün kılan unsurlardan biri de insanın sorumluluk sahibi olmasıdır. Sorumluluğun büyüklüğü ve sorumluluğun hakkıyla yerine getirilmesi bu değeri daha kıymetli yapar. Sorumluluk sahibi bir insan “Beni ilgilendirmez, ben karışmam.” diyemez. Sorumluluğunun dışındaki bir durumda dahi kendisine bir pay çıkarır. İstenmeyen bir durumla karşılaştığında elinden geliyorsa o duruma müdahale eder ve onu düzeltir. Elinden bir şey gelmiyorsa sözlü uyarıda bulunur. Yanlışlığa, hataya ve istenmeyen bir duruma rıza göstermez. Ben ne yapabilirim sorumluluğu ile hareket eder.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sorumluluk, insan olmanın bir gerekliliğidir.
- B) Sorumluluk, güzel bir yaşamın anahtarıdır.
- C) İnsan öncelikle aklını kullanmayı bilmelidir.
- D) Zekâ, insana verilmiş kıymetli bir hazinedir.

6.

Öğretmenlik, geleceği şekillendiren bir meslektir. O sebeple ben, mesleğimi soranlara “Gelecek mühendisiyim.” diyorum. Nasıl bir inşaat mühendisi bir binayı, bilgisayar mühendisi bir yazılımı şekillendiriyorsa ben de geleceği şekillendiriyorum. Haberlerde, gazetelerde görmeye sıkça alıştığımızdan farkı yok bu mesleğin. Kimi zaman ülkenin bir ucunda bir köy okulunun duvarlarını boyarken, kimi zaman gece yarısı hasta bir öğrencimin başında masal okurken buluyorum kendimi. Saatlerin, mesafelerin hiçbir önemi olmuyor benim için. Bu mesleği seçecek olan öğrencilerime “Fedakârlıklarınızla başarınızın doğru orantılı olacağını bilin, yeter.” diyorum. Ne kadar fedakâr olursanız o kadar da başarılı olacaksınız.

Bu metnin ana düşüncesini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğretmenlik zor bir meslektir.
- B) Öğretmenlik özveri isteyen bir meslektir.
- C) Öğretmenlere gereken saygı gösterilmemektedir.
- D) Öğretmenlik kutsal bir meslektir.



Ana Düşünce

7. Akdeniz Üniversitesinde bitkiler üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmada iki sera belirlenmiş. Bu iki seradaki bitkilerin ikisine de aynı şekilde gübre, su, ilaç verilmiş. Birinci seradaki bitkiler her türlü sestten yalıtılmış bir ortamda büyütülürken ikinci seradaki bitkilerle iletişim kurularak bitkilere sevgi dolu sözler söylenmiş. Üç ayın sonunda birinci seradaki bitkiler normal seyrinde gelişirken ikinci seradaki bitkilerin normalin üzerinde geliştiği gözlenmiştir.

Bu metinden çıkarılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevginin her canlı için önemli bir ihtiyaç olduğu
- B) Sevgiyle insanın tüm engelleri aştığı
- C) Doğaya saygılı davranmak gerektiği
- D) İnsan ve doğanın bir bütün olduğu

8. Her insan birbirinden farklıdır. Kimi çok iyi bisiklete biner, kimi çok iyi şarkı söyler, kimi çok hızlı koşar. Doğuştan itibaren farklı yeteneklerimiz olabilir. Fakat yetenekler geliştirilmedikçe körelecek ve yok olacaktır. Bunun için yeteneklerimizi geliştirecek eğitimler almalı, onların üzerine düşmeliyiz. Diyelim ki bisiklete biniyorsunuz. İlk defa bindiğinizde düşünüz ve bisiklet sürmeyi bıraktınız. Bir daha bisiklet sürmediniz. Belki de bu konuda çok yetenekliydim. Yeteneğinize dışarıya çıkması için şans bile vermediniz. Ya da çok iyi bir koşucu olacaktınız, bir defasında düşüp yaralandınız ve koşmayı bıraktınız. Dünya bir atletten, bir bisikletçiden mahrum kaldı. Unutmayın! Taşı delen, suyun gücü değil; damlaların sürekliliğidir. Yeteneklerinizin üstüne gitmeli, düştüğünüzde kalkıp baştan denemelisiniz.

Bu metinde yazarın iletmek istediği asıl düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tüm yetenekler doğuştan elde edilir.
- B) Her insan her şeyi başarabilir.
- C) İyi bir koşucu olmak için çok çalışmak gerekir.
- D) Kararlı olup çalışırsak kendimizi geliştirebiliriz.

9. Yazar olmak, eline kâğıt kalemi alıp yazmaya başlamak demek değildir. Yazar olmak için belirli bir kültürel birikime de sahip olmak gerekir. Bugünlerde edebiyatımızda pek çok kitap görüyorum. İçleri boşaltılmış düşüncelerle kaleme alınmış, üstünkörü yazılmış, kâğıt israfı, sayfa yığınınından ibaret kitaplar... Dünü, bugünü ve yarını olmayan bu kitapları insan ne için yazar ki?

Bu metinde vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitap yazmak için kâğıt ve kalem yeterlidir.
- B) İyi bir yazar gözlemci olmak zorundadır.
- C) Yazar olmak, iyi bir birikim ve çalışma gerektirir.
- D) Kitap yazarları kâğıt israfı yapmaz.

10. Çocukluğumun o en güzel anılarından biri de sokağı-mıza gelen seyyar salıncaktı. Elimize geçen harçlıklarla o salıncağa binmek için sıra bekler, sıramız gelince de yüzümüze vuran rüzgârın eşliğinde dönmenin mutluluğunu yaşırdık. Küçük şeylerle mutlu olmayı bildiğimiz zamanlardı. Şimdilerde ise o küçük salıncaktan eser yok. İnsanlar da küçük şeylerden mutlu olmayı çoktan unuttu. Oysa küçük bir gülümseme ile bütün günümüz güzelleşir, dünya daha renkli bir hâl alır. O küçük salıncakta benim küçük mutluluklarım ve çocukluğum kaldı.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan küçük şeylerle mutlu olmayı bilmelidir.
- B) Çocukluk hatıraları önemlidir.
- C) İnsan çocukken daha mutludur.
- D) Küçük hatıralar insanı mutlu etmeye yeter.



ABC



SORU ANALİZİ

YARDIMCI DÜŞÜNCE



Paragraf Taktikleri

- Yardımcı düşünceler, genellikle bir metnin gelişme bölümünde yer alır.
- Yardımcı düşünce sorularında metni bölümlere ayırmalısın, her bölümde önemli gördüğün sözcük ya da sözcük gruplarını yani anahtar sözleri belirlemelisin.
- Seçenekler ile anahtar sözleri eşleştirmelisin. Böylece seçenekleri eleyip doğru cevaba ulaşacaksın.



Ana düşüncenin daha iyi açıklanmasını sağlayan, onu daha belirgin hâle getiren, işlediği konunun sınırlarını çizen düşüncelere yardımcı düşünce denir.

Metnin tamamını okumadan soruyu yanıtlamayız.

Timsahlar, aşırı soğuk havalarda metabolik hızlarını düşürmek için donmak üzere olan sularda yaşamlarına devam eder. Donmuş suyun içerisinde nefes almaya devam edebilmek için burunlarını su yüzeyinde bırakır. Bu olay, tıpkı memelilerin kış uykusuna yatması gibi düşünülebilir. Sürüngenlerdeki bu kış uykusuna ise “brumasyon” adı verilir. Timsahlarda brumasyon, birkaç haftadan birkaç aya kadar sürebilir. Bu süre zarfında zararsız olduğunu düşünüp timsahlara yaklaşmamakta fayda var zira kas hafızaları hâlâ saldırıya programlı olmaya devam etmektedir.

D şıkkına değinilmiştir.

A şıkkına değinilmiştir.

B şıkkına değinilmiştir.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Timsahların da bir çeşit kış uykusuna yattığına
- B) Timsahlardaki kış uykusunun süresinin değişkenlik gösterdiğine
- C) Timsahların kış uykusunda tamamen zararsız olduğuna**
- D) Timsahların kış uykusunda nasıl nefes aldıklarına

Cevabımız
C şıkkıdır.



Kavram Sözlüğü

- Fitrat:** Yaradılış
“Bu işin fitratında güneş görmemek var.”
- Sempatik:** Sıcakkanlı
“Okula gelen yeni öğrenci oldukça sempatik bir çocuktu.”
- Muhteva:** İçerik
“Okuyacağı kitapları önce muhteva yönünden incelerdi.”



Yardımcı Düşünce

**Karşınıza Çıkabilecek Soru Kökleri**

- Bu metinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir / çıkarılamaz?
- Bu metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir / değinilmemiştir?
- Bu metinde aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir / bahsedilmemiştir?
- Bu metinden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir / ulaşılamaz?
- Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir / söylenemez?
- Aşağıdaki sözlerden hangisi bu metinle ilişkilendirilebilir / ilişkilendirilemez?
- Bu metinde "----" ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz / söylenemez?
- Aşağıdakilerden hangisi bu metinde bahsedilen soruna çözüm olamaz?
- Böyle düşünen birinin aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenmez?
- Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

1. Futbolseverlerin soluk almadan izlediği unutulmaz maçların oynandığı 2020 Avrupa Futbol Şampiyonası son buldu. Şampiyona dört yılda bir düzenlenmesine rağmen salgın sebebiyle ertelenmiş ve 2021 Haziran ayında başlayabilmişti. 2020 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda final maçı İtalya ile İngiltere arasında oynandı. Doksan dakikada ve uzatmalarda kazanan taraf belli olmayınca penaltı vuruşlarına geçildi. Rakibini penaltılarla deviren İtalya, 2020 Avrupa şampiyonu oldu.

Bu metinde "2020 Avrupa Futbol Şampiyonası" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Salgın sebebiyle şampiyonanın ertelendiğine
- B) Şampiyonun hangi ülke olduğuna
- C) Final maçının nerede oynandığına
- D) Şampiyonun penaltılarla belli olduğuna



2. Geçtiğimiz günlerde Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda düzenlenen bir törenle duyurulan yerli koronavirüs aşımıza Cumhurbaşkanlığı tarafından "Türkovac" ismi verildi. Aşıda klinik çalışmaların üçüncü aşamaya geçebilmesi için gönüllülerin başvuruları alınmaya başlandı. Yerli aşı olmak için ise daha önce kovid geçirmeme ve herhangi bir aşıyı yaptırmamış olma gibi çeşitli şartların olduğu açıklandı. Yerli aşının randevuları e-Nabız sisteminden alınabiliyor.

Bu metinden yerli aşı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Yerli aşı randevuları e-Nabız sisteminden alınabilmektedir.
- B) Yerli aşı olmak için daha önce kovid geçirmemiş olmak gerekir.
- C) Klinik aşamasına geçilmiş ve tüm çalışmaları bitmiştir.
- D) "Türkovac" adı Cumhurbaşkanı tarafından verilmiştir.



ABC



Yardımcı Düşünce

3. Tek kullanımlık atıklar hem çevremize zarar vermekte hem de ekonomimize yük olmaktadır. Dünya nüfusu gün geçtikçe artmakta ve sınırlı kaynaklar artan nüfus karşısında yetersiz kalmaktadır. Tüm bunları göz önünde bulundurarak yeniden kullanılabilen atıkları geri dönüşüme ve kullanılamayan atıkları da geri kazanıma yönlendiren “Sıfır Atık Projesi” geleceğimize ışık olup çevremizi korumaya devam ediyor.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisinden bahsedilmemiştir?

- A) Artan nüfus karşısında kaynaklarımızın yetersiz kaldığından
- B) Tek kullanımlık atıkların çevreye zarar verdiğinden
- C) Sıfır atık projesinin bir geri dönüşüm projesi olduğundan
- D) Bütün kaynakların geri dönüştürülebileceğinden

4. Marmara Denizi'ndeki kirlenmenin gözle görülen belirtileri 1980'li yıllarda başladı. Fitoplanktonların neden olduğu alg patlaması o yıllarda ilkbahar aylarında üç gün sürüyor ve geçiyordu. 2007 yılından sonra ise alg patlaması yoğunlaştı ve deniz suyu üzerinde çamurumsu bir kümelenme başladı. Bu kümelenme parçalanarak dibe çöküyor, ardından da deniz suyundaki oksijeni tüketiyordu. Şimdilerde “müsilaj” ya da “deniz salyası” olarak bilinen bu olay, deniz suyuna giren ışığı azaltıp fotosentezi engelliyor ve deniz canlılarının ölmesine sebep oluyor. Uzmanlar, acil önlem alınması gerektiğini söyleyerek insanları uyarıyor.

Bu metinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Kirlenmeye fitoplanktonlar neden olmaktadır.
- B) Müsilaj ilk defa Türkiye’de görülmüştür.
- C) Marmara Denizi’ndeki kirlenme 1980’li yıllara dayanmaktadır.
- D) Müsilaj deniz suyundaki oksijeni tüketmektedir.

5. Çarpık kentleşme, şehirlerin herhangi bir denetime ve plana uygun olmaksızın genişlemesi anlamına gelmektedir. Tarım arazilerinin ve meraların yok edilerek kentlerin köylere taşması üzücü olsa da bazen komik görüntüler ortaya çıkartmaktadır. Pakistan’da yaşayan İjaz Ahmet, adındaki bir vatandaş, kurbanlık hayvanlarını tarlası olmadığı için evinin çatısında yetiştirmek zorunda kalıyor. 16 yıldır hayvanlarını bu şekilde yetiştiren Ahmet, “Hayvanlar küçükken onları merdivenden çıkartabiliyorum fakat büyüyünce merdivenden indirmedığım için vinç yardımıyla indirmek zorunda kalıyorum.” diyor. Bu görüntüler her sene Pakistan başta olmak üzere her sene dünyanın çeşitli yerlerinden hayretle izleniyor.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Çarpık kenteleşmenin sebebinin küresel ısınma olduğuna
- B) Pakistan’da kentleşmenin ekonomiyi olumsuz etkilediğine
- C) Çarpık kentleşmenin hayatı olumsuz yönde etkilediğine
- D) Çarpık kentleşmenin bir nedeninin de yanlış tarım olduğuna

6. Dostoyevski’yi ilk okuduğumda tüylerim ürperdi. Onun 1846’da yayımlanan “İnsancıklar” adlı ilk romanı fazla ilgi görmese de benim en sevdiğim romanlarındandır. Onun kaleminde hayatın içinden insanları görmek mümkündür. Yaşadığı hayat çok da kolay değilmiş aslında. Askerî mühendislik görevinden istifa ederek kendini yazmaya adanmış. Çarlık Rusya’sında istenmeyen ve karşıt görüşlü yazarlardan biri ilan edilerek idamı istense de sonradan affedilerek Sibirya’ya sürgüne gönderilmiş. Hiçbir zaman çok parası olmamış. O, hayatta kalmak için yazan ve yazarlığı meslek edinen ender şahsiyetlerdendi.

Bu metne göre Dostoyevski ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tek mesleği yazarlıktır.
- B) İlk romanı “İnsancıklar”dır.
- C) Yazarlıkla geçimini sağlamaktadır.
- D) Sibirya’ya sürgüne gönderilmiştir.

Yayınları



Mozaiik



Yardımcı Düşünce

7 ve 8. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

7. Ayakla oynanan top oyunları Sümerlere kadar dayanıyor. Mısır'da mezarlardaki duvar resimlerinde ayakla top oynayan insan figürleri bulunmaktadır. Hatta bu dönemden kalma 7,5 cm çapında deri ve ketenden yapılmış toplar 2500 yıl önceden günümüze kadar ulaşmıştır ve müzelerde sergilenmektedir. Homeros da "Odiesa"da top oyunlarından bahseder. MÖ 2500 yıllarında Çin'de yere dikilmiş iki mızrak arasından bir topu tekmelemek suretiyle geçirmeye çalışarak eğitim yapıldığı biliniyor. Orta Asya Türklerinin de kız ve erkeklerden kurulu karma takımlarla topa elle dokunmadan, sadece ayak ve kafa ile vurularak rakip kalede içeri atmaya çalışarak bir oyun oynadıklarına dair bilgi kaynaklarda yer alıyor. İçlerinde Kaşgarlı'nın da bulunduğu pek çok tarihçinin kitaplarında Türklerin oynadığı "Tepük" isimli bir oyundan bahsediliyor. Bu oyunun kuralları günümüz futboluna oldukça benziyor: Elle oynamak yasaktır, faullü hareketlere izin verilmez; top, oyun alanının dışına çıkamaz. Günümüz modern futbolunun temeli ise Romalı askerler arasında oynanan "harpasturn" adlı oyundur. Futbolun Avrupa'daki tarihi ise büyük bir tartışma konusudur. Fransızlar, İngilizler ve İtalyanlar futbolun ilk defa kendi ülkelerinden diğer ülkelere yayıldığını iddia etmektedirler. Lakin futbol tarih boyunca hemen hemen bütün medeniyetlerde benzer biçimlerde boy göstermiş olsa da bugünkü hâline en yakın şeklini 17. yüzyılda İngiltere'de almıştır.

Bu metinde bahsedilen spor dalı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Günümüzde geniş bir takipçi kitlesine sahip olan futbol oyununa ait kalıntılar sayesinde insanlık, bu sporun ilkel hâline ait bilgilere yeni ulaşmıştır.
- B) Farklı kültürlerde de rastlanılan futbol, küçük farklılıkları olmasına rağmen genel olarak günümüzdeki hâline yakın özellikler taşımaktadır.
- C) Tarihî kaynaklarda nasıl oynandığına dair bilgilerin bulunduğu futbol, şimdikiye çok yakın olarak İngiltere'de oynanmıştır.
- D) Tarihi milattan önceye dayanan futbolun, kendi ülkelerinden diğer ülkelere yayıldığını iddia eden birden fazla ülke vardır.

8. Esra Öğretmen bu metinden cümleler belirlemiştir. Öğrencilerinden bu cümleleri değerlendirip birer çıkarım yapmalarını istemiştir. Örnek olarak da "Ahmet de birinci olmanın sevincini yaşadı." cümlesinden "bir başkasının da birinci olduğu" bilgisinin çıkarılabildiğini söylemiştir.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisinin çıkarımı yanlıştır?

A)		Cümle	Çıkarım
	Azra	Ayakla oynanan top oyunları Sümerlere kadar dayanıyor.	Ayakla oynanmayan top oyunları da vardır.
B)		Cümle	Çıkarım
	Sercan	Bu oyunun kuralları günümüz futboluna oldukça benziyor.	Futbol oyununun kuralları hiçbir değişime uğramamıştır.
C)		Cümle	Çıkarım
	Harun	Homeros da "Odiesa"da top oyunlarından bahseder.	Top oyunlarından bahseden başka kişiler de vardır.
D)		Cümle	Çıkarım
	Beril	Ketenden yapılmış toplar 2500 yıl önceden günümüze kadar ulaşmıştır.	2500 yıl önce ketenden yapılmış toplar vardır.



ABC



SORU ANALİZİ

BAŞLIK VE ANAHTAR SÖZCÜK



Paragraf Taktikleri

- Anahtar sözcükler metnin konusunu verir.
- Başlığı bulmak için paragrafın ilk ve son cümlesini dikkatli okumalısın.
- Başlık, tek sözcükten de oluşabilir; birden çok sözcükten de oluşabilir.

Başlık, paragraftaki konunun ve konuda vurgulanmak istenen düşüncenin özetidir.

Metindeki bölümler yanıtı bulmamızı sağlar.

Şiirlerim güneş batınca ortaya çıkar benim. Bir vampir edasıyla karanlığı bekleyen ilham perilerim, ayaklarının ucuna basarak geliverir yanıma. Kağıda falan da lüzum görmem hani o anlarda. Duvar bile olsa yeter, kalemim zaten hep cebetimin iç cebindedir. O kadar vapura binirim, martı seyrederim, oynayan çocuklar görürüm, el ele tutuşmaya utanan sevgililer bilirim ancak hiçbir bulutsuz bir gökyüzünde dökülmez sözcüklere. İlle de yıldız, ille de ay ışığı... Balkonda tüm gökyüzünü ciğerime doldururum evvela. Sonrası malum: sözcükler, cümleler, noktalar, ünlemler...

Bu metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şair ve Gece
- B) İlham Perileri
- C) Karanlığın Korkusu
- D) Gündüzlerin Şiiri

Başlığı bulmadan önce konuyu ve ana düşünceyi bul.



Kavram Sözlüğü

- Asgari:** En az, en aşağı, en düşük, en alt, minimal, minimum
"Bu eser için asgari düzeyde bir emek yetmez."
- Evveliyat:** Bir işin önceki evreleri, öncesi, önceleri
"İşin evveliyatına baktığımızda sorunu görebiliriz."
- Didaktik:** Öğretici
"Sanatın didaktik yanını görmezden gelemeyiz."



Başlık ve Anahtar Sözcük

**Karşınıza Çıkabilecek Soru Kökleri**

- Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerden herhangi birinin başlığı olamaz?
- Bu parçaya aşağıdaki başlıklardan hangisi getirilmelidir?
- Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerin hangisidir?
- Aşağıdakilerin hangisi bu metnin başlığı olmaya en uygundur?
- Bu metne aşağıdaki başlıklardan hangisinin getirilmesi uygun değildir?
- Bu metnin anahtar sözcükleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

1. Körling, Orta Çağ'da İskoçya'da icat edildi. Renfrewshire'deki Paisley Manastırı binalarının yanında, Şubat 1541'de taşlarla buz üstünde yapılmış bir yarışmadan bahseden bir kayda rastlanmaktadır. 1565 tarihli iki resimde Baba Pieter Brueghel, Flaman köylülerini körling oynarken resmetmiştir. Buraların o yıllarda İskoçya ve bugünkü Benelüks ülkeleriyle sıkı kültürel ve ticari bağları bulunmaktaydı. Bu gerçek, golf tarihinde de kendini göstermektedir. İlk kez 1924 Kış Olimpiyatları'nda bir olimpiik spor olarak yer alan körling, 1998 Kış Olimpiyatları'ndan beri olimpiatlarda resmî spor olarak yer almaktadır.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Körling Oyununun Kuralları
- B) Körling Oyununun Tarihsel Gelişimi
- C) Körling ve Golf'un Farkları
- D) Kış Olimpiyat Oyunları

Mozaik  Yayınları

2. Koşu, zekâ, bilgi ve beceriyi aynı anda kullanmanıza yarayan bir spor düşünün. Hem zekâ hem de atiklik isteyen bu sporun adı oryantiring. Oryantiring, harita ve pusula yardımıyla katılımcıların şehirden uzak bir arazide kontrol noktalarını en hızlı şekilde bulmaya çalıştıkları bir spor. Evet, "Spor." diyoruz çünkü oryantiring henüz olimpiyat oyunlarında yer almasa da uluslararası bir federasyona ve dünya genelinde birçok organizasyona sahip. Bu sporu diğerlerinden farklı kılan şey ise birden çok beceriyi aynı anda kullanmayı olanak sağlaması. Arazide adeta bir labirentin içinde gibisiniz. Sadece koşarak kazanabileceğiniz bir yarış değil bu.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oryantiring Sporunun Gelişimi
- B) Oryantiringin Bireye Katkısı
- C) Oryantiring Sportu Nedir?
- D) Zekâ Oyunları ve Oryantiring

Mozaik  Yayınları

3. Bebekler dünyanın en sevimli ve en hassas varlıklardır. Dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren uyum sağlamaya çalışan minik insanların bakımı hakkında ebeveynlerin bilmesi gereken en önemli şey ise bebeklerin nasıl beslenmesi gerektiği. İlk altı ay bebeklere anne sütü dışında hiçbir şekilde başka bir besinin verilmemesi gerekiyor. Anne sütü doğal, fizyolojik, fonksiyonel ve dinamik özelliği ile eşsizdir. Hiçbir endüstriyel mamanın bu özellikleri taşıması mümkün değildir. Anne sütü doğaldır ve her bebeğin ihtiyacına göre özel olarak yapılır. Uzmanlar anne sütünün bebeğin zekâ gelişimi için de eşsiz bir nimet olduğunu vurgulayarak ebeveynleri bu konularda uyarıyor.

Bu metnin anahtar sözleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Anne sütü - bebek
- B) Besin - uzman
- C) Anne - mama
- D) Zekâ gelişimi - bebek